

Ovatko ristikot taidetta?

Niin kuin hyvin tiedetään, Osmo Kaila (1916–1991) laati ensimmäisen suomalaisen kuvaristikon. Se julkaistiin Helsingin Sanomissa 20. maaliskuuta 1955. Kaila oli paitsi laatija, myös lahjakas shakinpelaaja. Hän oli shakin kansainvälinen mestari, kansainvälinen shakkituomari, kansainvälinen tehtäväshakkituomari ja vielä vuonna 1990 hänestä tuli tehtäväshakin kansainvälinen FIDE-mestari.

Osmo Kaila kirjoittaa kirjassaan Jokamiehen shakkiopas seuraavasti: "Tehtäväshakki on taidetta. Tästä määritelmästä on kiisteltä, mutta se on syytä omaksua. Tehtävänlaattijalla, problemistilla, on luovain taiteilijain tapaan välineensä, lauta ja nappulat, sekä rajoituksensa, shakkipelin säännöt ja tehtävälait."

Edellä esitetystä kipinän saaneena olen äitynyt fundeeraamaan, voisiko ristikoista sanoa samaa. Ristikkolaattijalla on niin ikään välineensä, kynä, kumi ja paperia (itselläni varsinkin kumi on ahkerassa käytössä), sekä rajoituksensa, kuvaristikkosäännöt. Näiden puitteissa hän summittelee luomuksensa, joka ulkoasun saatuaan edustaa parhaassa tapauksessa hämmästyttävää taidonnäytettä.

Mitä sanoo Kielitoimiston sanakirja taiteesta? "Taide on merkityksellisinä pidettäviin aistipohjaisiin elämyksiin tähtäävä luova toiminta ja sen tulokset." Että näin. Olen sitä mieltä, että hyvä ristikko tuottaa elämyk-

siä enemmän kuin vaikkapa jokin tilataide, joka – anteeksi ylettömästi – ainakin allekirjoittaneen mielestä painii suosituksa sarjassamme Utsjoki Kevo – ohutta yläpilveä.

Niin – olen joskus tuuminut, että mitäs jos minäkin ryhtyisin taiteilijaksi. Löisin naulan seinään ja ripustaisin siihen navetan takaa löytämäni risaisen ja ruosteisen polkupyöränvanteen. Teoksen nimi olisi "Sfäärien sinfonian särkyneet soinnut". Missähän tätä hanketta koskevat kannustavat hurraa-huudot viipyvät?

Näinä uljaina aikoina meidän on luonnollisesti kysyttävä myös tekoälyn mielipidettä. Se kuuluu seuraavasti: "Ristikot voivat ehdottomasti olla taidetta, riippuen siitä, miten niitä luodaan ja esitetään. Vaikka ristikot ovat usein käytännöllisiä ja haastavia aivopähkinöitä, niiden suunnittelu ja muotoilu voivat sisältää luovuutta ja esteettisiä elementtejä. Joissakin tapauksissa ristikot voivat olla visuaalisesti kiehtovia, ja niiden taiteellisuus voi näkyä esimerkiksi käytettyjen teemojen, kuvusten tai typografian kautta. Lisäksi ristikot voivat olla myös osa suurempaa taideprojektia tai -konseptia, jossa yhdistyy sanat, kieli ja visuaalisuus. Joten kyllä, kuvaristikot voivat olla taidetta, ja niiden merkitys voi ulottua pelkkien sanojen ja ratkaisujen ulkopuolelle."

Siinä sen kuulimme! Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen Suuri raatimme – mikä se sitten lieneekin – lyö tämän asian perinpohjaisen käsittelyn päätteeksi nuijan pöytään niin, että säleet sinkoilevat ja julistaa syvällä rintaaänellä yksimielisen päätöksen, johon ei ole valitusoikeutta: Ristikot ovat taidetta!

Kalle Pertola

kalle.pertola@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi